

тенціалу. До першої групи віднесено показники, які дають кількісну характеристику об'єкта дослідження, до другої групи – віднесено якісні показники. Однак, методика не в повній мірі відповідає сутності ділення показників інноваційного потенціалу на кількісні і якісні. Наприклад, вартість основних виробничих фондів віднесено до кількісних показників, а рівень їх зносу – до якісних. З іншого боку, до якісних показників віднесено показники фінансового стану підприємства, а такі фінансові показники, як витрати підприємства на інноваційну діяльність й рентабельність виробництва – до кількісних.

Висновки. Вважаємо хибною думку науковців, що чим більше показників в оцінці інноваційного потенціалу, тим повніше і ґрунтовніше буде його оцінка. Методика, в першу чергу, повинна бути доступною і не складною, а, по-друге, важливість показників не вимірюється їх кількістю. На нашу думку, необхідно використовувати невелику кількість кількісних показників для характеристики інноваційного потенціалу. В свою чергу показники повинні об'єктивно бути згруповані в підсистемі інноваційного потенціалу для полегшення його оцінки на підприємствах. Даний аналіз дозволив оцінити існуючі методи оцінки інноваційного потенціалу, показавши їх негативні аспекти та слабкі сторони, та сформував підґрунтя для власних розробок в цій спірній проблемі.

Література

1. Гриньов А. В. Стратегія інноваційного розвитку підприємства : автореф. дис... д-ра екон. наук : спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / А. В. Гриньов. – Донецьк, 2004. – 36 с.
2. Чухрай Н. І. Формування інноваційного потенціалу підприємства. Маркетингове та логістичне забезпечення : монографія / Н. І. Чухрай. – Л. : НУ “Львівська політехніка”, 2002. – 316 с.
3. Дзюбіна А. В. Експрес-методика оцінювання інноваційного потенціалу підприємства. Соціально-економічні реформи в контексті інтеграційного вибору України : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., 19–20 жовт. 2011 р. – Т. 1. – К., 2011. – С. 3–5.
4. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібник / Н. С. Краснокутська. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 352 с.
5. Смерічевська С. В. Оцінка інноваційного потенціалу / С. В. Смерічевська, О. В. Сидич // Економіка промисловості. – 2006. – № 2. – С. 14–18.
6. Галушко Є. С. Підвищення ефективності використання інноваційного потенціалу в умовах переходу до ринкових відносин (на прикладі промислових підприємств Донбасу) : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.02.02 “Економіка та управління науково-технічним прогресом” / Є. С. Галушко. – Донецьк, 1999. – 23 с.
7. Алексеев С. Г. Оценка инновационного потенциала и инновационной активности регионов Сибирского федерального округа / С. Г. Алексеев // Вестник Бурят. гос. ун-та. Сер. Экономика. Право. – Улан-Удэ : Изд-во Бурят. госуниверситета, 2009. Вып. 2. – С. 111–117.
8. Рудика О. В. Розвиток інноваційного потенціалу підприємства у трансформаційній економіці : автореф. дис... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / О. В. Рудика. – Х., 2006. – 22 с.
9. Белоусова Л. І. Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю промислового підприємства : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.06.01 “Економіка підприємств і форми господарювання” / Белоусова Любов Іванівна. – Донецьк, 2006. – 20 с.
10. Косенко О. П. Економічна оцінка інноваційного потенціалу : автореф. дис... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / Косенко Олександра Петрівна. – Х., 2006. – 20 с.
11. Гречан А. П. Методологічні основи розвитку легкої промисловості на інноваційних засадах : автореф. дис... д-ра екон. наук : спец. 08.07.01 “Економіка промисловості” / А. П. Гречан ; НАН України ; Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2006.
12. Соболева Т. О. Управління формуванням та реалізацією інноваційного потенціалу підприємства (за матеріалами фармацевтичних підприємств) : автореф. дис... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / Т. О. Соболева. – К., 2008.
13. Ніронович Н. І. Удосконалення управління інноваційними процесами на промислових підприємствах : автореф. дис... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 “Економіка, організація і управління підприємствами” / Н. І. Ніронович. – Л., 2002.

УДК 658.152:622.7.002

В. С. АДАМОВСЬКА
ДВНЗ “Криворізький національний університет”

УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

У статті удосконалено теоретичний підхід до традиційної класифікації форм інвестицій, який на відміну від існуючих дозволяє здійснювати диференціацію інвестиційних проектів у відповідності з різними методами їхньої оцінки. Визначено ознаки, за якими пропонується здійснювати класифікацію інвестицій: за

джерелами обсягів фінансування, наявністю альтернатив в інвестиційних проектах, а також об'єктами вкладання інвестиційних ресурсів, що дозволяє відповідно до методів оцінки виокремлювати безальтернативні та альтернативні інвестиційні проекти, варіанти інвестиційних проектів, які відрізняються обсягами інвестування, а також інвестиції в окремі машини і обладнання.

In the article the theoretical going is improved near traditional classification of forms of investments, which unlike existing allows to carry out differentiation of investment projects in accordance with the different methods of their estimation. Certainly signs after which it is suggested to carry out classification of investments: on the sources of volumes of financing, by the presence of alternatives in investment projects, and also by the objects of inseting of investment resources, that allows in accordance with methods estimations to select no alternative and alternative investment projects, variants of investment projects, which differ the volumes of investing, and also investments, in separate machines and equipments.

Ключові слова: економічна ефективність, інвестиції, класифікація, ознаки, безальтернативний проект, альтернативний проект, прямий метод, реінвестування, залишкова сума, депозит, умовно-власні кошти, умовно-позикові кошти, погашенні умово-позикові зобов'язання, непогашенні умово-позикові зобов'язання, відсоткові зобов'язання.

Проблема та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. У гірничорудній промисловості інвестиційна діяльність – один з визначальних чинників досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства. Особливе значення має обґрунтування ефективності інвестицій для гірничо-збагачувальних комбінатів, що зумовлене особливостями технологічного процесу: масштабністю інвестиційних проектів, безперервністю вкладання коштів, високим рівнем фізичного та морального зносу техніки і обладнання.

Традиційні дисконтовані критерії оцінки ефективності інвестицій повною мірою відповідають розвиненим сформованим ринковим умовам. Однак, границі коректного використання таких показників звужуються, коли мова йде про визначення ефективності інвестицій на основі їхньої класифікації, оскільки не враховуються специфічні особливості оцінки кожної категорії.

Зазначене зумовило напрям цього наукового дослідження з проблеми коректної оцінки ефективності інвестицій на основі їхньої класифікації та визначення чітких умов прийнятності вже існуючих методів і критеріїв ефективності інвестиційних проектів.

Аналіз досліджень і публікацій. У вітчизняній і зарубіжній економічній літературі накопичений багатий досвід дослідження у сфері обґрунтування економічної привабливості інвестиційних проектів. У роботах І.О. Бланка, Є.Ф. Бріггема, Р. Каплана, С.В. Козаченко, С.М. Ямпольського, А.М. Майдановича, А.Е. Розенплентера, С. Абрамова, О. Анісімової, С. Аптекаря, Т. Беня, Г. Бірмана, В. Бочарова, М. Брауна, П. Орлова, В. Колосок, О. Савчука, В. Савчука, С. Савчука, В.Я. Нусінова, А.М. Турила, В. Хобти, Т. Хачатурова, І.Г. Єгорової, О.Л. Баранова та інших отримали розвиток методологічні й методичні питання проектного аналізу, зокрема обґрунтування економічної ефективності інвестиційних проектів.

Виділення невирішених частин. Як показує практика, на цей час не існує достатньо чітких рекомендацій, які дають можливість визначати особливості методів оцінки ефективності інвестицій на основі їхньої класифікації.

Постановка завдання. Виявити особливості методів оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів залежно від обсягів фінансування інвестиційних ресурсів, їх структури та об'єктів вкладання коштів. А саме, особливості оцінки безальтернативного інвестиційного проекту, фінансованого за рахунок власних коштів підприємства.

Викладення матеріалу та результати. В умовах ринкової економіки можливостей для інвестування досить багато. Водночас обсяг фінансових ресурсів, доступних для інвестування, у будь-якого підприємства обмежений. Тому особливої актуальності набуває завдання оптимізації бюджету капіталовкладень.

Основним напрямом попереднього аналізу є визначення показників можливої економічної ефективності інвестицій, тобто віддачі від капітальних вкладень, передбачених проектом. Зазвичай у розрахунках береться до уваги часовий аспект вартості грошей.

Ідея будь-якого вкладення капіталу повинна обґрунтовуватися розрахунками ключового завдання: наскільки майбутні доходи покривають нинішні (поточні) витрати? На це запитання мусить відповісти кожний інвестор – від приватної особи до держави. Виходячи з цього, теоретичні основи інвестиційного аналізу складають систему методів і показників обчислення ефективності (привабливості) інвестування.

Економічна ефективність інвестиційного проекту – це різниця між результатами й витратами за межами фінансової ефективності безпосередніх учасників проекту. Економічна оцінка характеризує ефективність проекту для народного господарства в цілому або для галузі, групи підприємств, регіону тощо.

Одним з напрямів підвищення ефективності реального інвестування є вдосконалення методів економічної оцінки проектів реальних інвестицій.

У ході аналізу літературних джерел виявлено, що робилися спроби класифікації інвестицій за різними ознаками, у тому числі за методами їхньої оцінки. При цьому виявлено, що існують чотири принципово різні методи оцінки ефективності інвестицій: стандартна методика оцінки на основі критерію чистої приведеної вартості; оцінка альтернативних інвестиційних проектів прирістним методом; оцінка безальтернативних ва-

ріантів інвестицій, фінансованих за рахунок власних коштів; а також спеціальні методи оцінки інвестицій в окремі машини і обладнання, засновані на порівнянні приведених витрат.

На думку автора, одним з напрямів підвищення ефективності реального інвестування є визначення додаткових ознак, за якими пропонується здійснювати класифікацію інвестицій, і що дозволяє кожному з варіантів інвестицій ідентифікувати свій власний метод оцінки: за джерелами обсягів їх фінансування, наявністю альтернатив в інвестиційних проектах, а також об'єктами вкладання інвестиційних ресурсів виокремлено різномасштабні альтернативні інвестиційні проекти, альтернативні інші; безальтернативні варіанти інвестицій, безальтернативні інші; інвестиції в окремі машини і обладнання.

Виявлено, що при оцінці ефективності різномасштабних альтернативних інвестиційних проектів прирістним методом не враховується диференціація дисконтної ставки в процесі приведення окремих показників до справжньої вартості для різних варіантів інвестицій. У цьому разі результати оцінки ефективності інвестиційних проектів практично еквівалентні результатам, визначеним за загальноприйнятими методиками. У зв'язку з цим обґрунтовано необхідність врахування факторів ризику по кожному з оцінюваних проектів при визначенні величин приведених приростів інвестицій і відповідно доходів по них.

Ураховано, що в процесі оцінки ефективності безальтернативного інвестиційного проекту, фінансованого за власні кошти підприємства, здійснюється порівняння доходу від його впровадження з сумою доходів від вкладання всієї суми цих коштів на депозит. Виявлено, що в зазначеному підході не враховується наявність у підприємства поточних зобов'язань з відсотковою ставкою більшою, ніж ставка по депозиту. Обґрунтовано доцільність коригування величини власних коштів на суму цих зобов'язань.

Враховано, що на певних ділянках технологічного процесу окрім основного продукту (концентрату, обкотишів або агломерату) на ГЗК виробляється супутній продукт у вигляді щебеню, який у подальшому реалізується. У результаті впровадження нових машин і обладнання, які не випускають основний кінцевий продукт, необхідно враховувати можливі зміни обсягів виробництва супутнього продукту на різних етапах технологічного процесу ГЗК, який реалізується підприємством по відповідній ціні. Обґрунтовано, що крім показника приведених витрат при оцінці ефективності впровадження нових машин і обладнання, доцільно визначати додатковий прибуток від реалізації супутнього продукту.

Так, альтернативні інвестиційні проекти диференційовано за різними рівнями ризику. Безальтернативні проекти, фінансовані за власні кошти, доповнено інвестиціями в переозброєння підприємства, які мають поточні зобов'язання з відсотковою ставкою більшою, ніж ставка по депозиту. У зв'язку з чим, сума власних коштів коригується на суму погашення цих зобов'язань. Інвестиції в окремі машини та обладнання поділено на інвестиції в машини на підприємствах, які випускають супутній продукт зі зміною або без змін обсягів його виробництва у результаті впровадження нової машини, та інвестиції в машини, які його не виробляють. На основі проведеного дослідження запропоновано доповнити класифікацію інвестицій (див. рис. 1).

На основі розробленої класифікації інвестиційних проектів запропоновано скласти матрицю ідентифікації методів оцінки інвестиційних проектів у відповідності до їхніх класифікаційних ознак, що дозволило суттєво спростити методу розрахунків.

У результаті досліджень сучасних методів оцінки ефективності діяльності промислових підприємств виявлені особливості оцінки, пов'язані з хронічним недофінансуванням бюджету підприємства. Підприємство може бути прибутковим та, одночасно, близьким до банкрутства через недостатність грошових і прирівняних до них коштів [1; 2].

Більшість підприємств не мають змогу не тільки сплачувати необхідні для нормального функціонування виробництва витрати, але і здійснювати витрати за рахунок позикових коштів, оскільки останні також мають свою межу. У літературних джерелах зустрічається таке поняття, як “внутрішня” кредиторська заборгованість перед самим же підприємством, через недофінансування обов'язкових програм [2]. Ці кошти, що утворилися за рахунок непогашення частини суми кредиторської заборгованості підприємства, називаються “умовно-запозиченими” коштами. У нашому випадку, це відсоткові зобов'язання підприємства, які не пов'язані з його інвестиційною діяльністю.

Рішення, яке пов'язане з несплатою витрат, обмежується періодом часу, протягом якого зобов'язання не погашаються, і величиною утвореної кредиторської заборгованості по даній статті витрат і (або) сумарною величиною загальної заборгованості [3–5].

Виходячи з того, що умовно-позикові кошти (УПК) є реальними зобов'язаннями, не пов'язаними з інвестиційним проектом, необхідно розглядати можливі варіанти використання цих коштів.

Враховуючи можливі варіанти використання власного капіталу, приймається рішення про можливість спрямування коштів на реалізацію безальтернативного інвестиційного проекту, або всю суму коштів використати як депозитний вклад з метою отримання більшого прибутку (відповідно інвестиційний проект при цьому не реалізовується).

Проаналізувавши фактичний фінансовий стан підприємства, встановлено наявність так званих умовно-позикових коштів. Сформовану множину зобов'язань необхідно класифікувати відповідно до можливих варіантів: кожен вид зобов'язань перевіряється на виконання умови порівняння величини відсоткової ставки за депозитним вкладом $q_{den,i}$ із сумою штрафних санкцій (втрат), які виникають у результаті непогашення зобов'язання $q_{imp,i}$ в зазначені терміни.

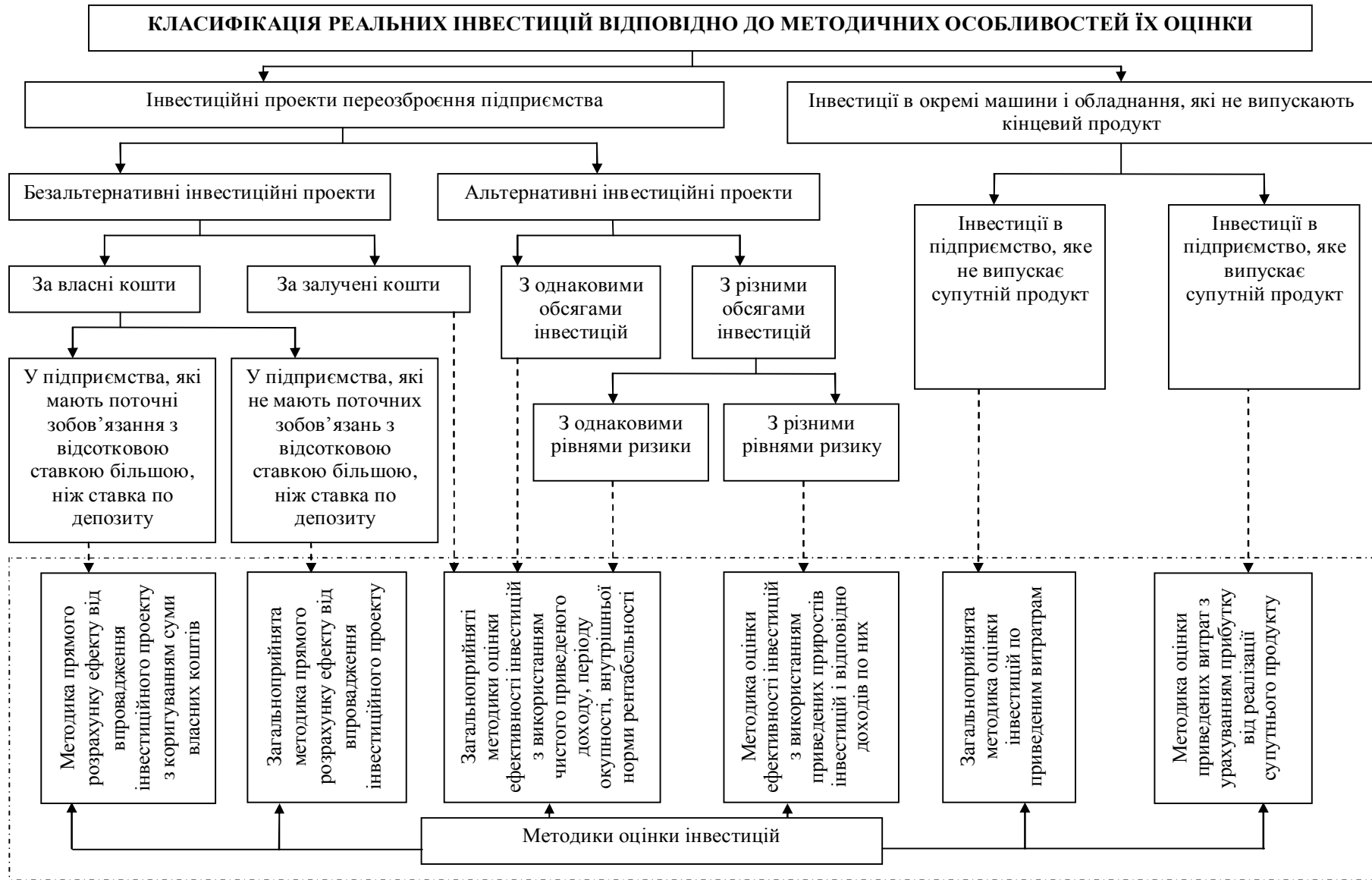

Рис. 1. Класифікація реальних інвестицій відповідно до методичних особливостей їх оцінки

Згідно з цими умовами, зобов'язання класифікуються на дві групи: ті, які вигідніше погасити; ті, які вигідніше не погашати в зазначені терміни, а використати як депозитний вклад.

Умову, за якою виконується класифікація зобов'язань на дві групи, представлено у вигляді нерівності:

$$q_{ден.i} > q_{умп.i}, (i = 1, \dots, n), \quad (1)$$

де $q_{ден.i}$ – величина відсоткової ставки за депозитним вкладом в i -му році, %; $q_{умп.i}$ – сума штрафних санкцій у результаті непогашення зобов'язання в i -му році, %.

У статті розглядається варіант, коли приймається рішення про реалізацію інвестиційного проекту. Ми погоджуємося з ідеєю автора роботи [6] в аспекті реінвестування отриманого в результаті реалізації інвестиційного проекту прибутку, отримання відсотків від залишкової вартості інвестицій, тимчасово не задіяних у якості депозитного вкладу, і при цьому пропонуємо, оцінюючи фактичний фінансовий стан підприємства, враховувати втрати від непогашення умовно-позикових зобов'язань. Така схема розрахунків використовується в разі відсутності класифікації зобов'язань.

Методика розрахунку підсумкового капіталу при класифікації умовно-позикових коштів здійснюється таким чином.

Випадки: у підприємства немає позик, але є умовно-позикові кошти, які класифікуються на дві групи:

– якщо відсоток з обслуговування боргу за зобов'язаннями більший, ніж ставка за депозитом, значить, ці зобов'язання тимчасово перебиваються;

– якщо ставка за депозитом за УПК більша, ніж відсоток з обслуговування боргу, тоді враховуються втрати від непогашення цих УПК.

З урахуванням наявності у підприємства УПК коригується залишкова вартість інвестицій (та сума інвестицій, що залишилася після інвестування в попередньому періоді ($t - 1$), тобто та сума, яку можна покласти на депозит, оскільки вона тимчасово не задіяна в інвестиційному проекті).

Корегована залишкова вартість – це залишок інвестицій у періоді ($n - 1$) за мінусом умовно-власних коштів, тимчасово витрачених на погашення зобов'язань, відсоток обслуговування боргу за якими більший, ніж ставка за депозитом, згідно з вищезазначеною умовою. Тобто за рахунок залишкової суми інвестицій можливо на короткий період часу погасити деякі зобов'язання згідно з умовою, а потім знову повернути витрачену суму. Якщо ж зобов'язання ($УПК_{непог.}$) не погашаються, тому що вигідніше вкласти їх на депозит, тоді враховуються збитки від непогашених УПК.

З одного боку, ми можемо не класифікувати зобов'язання (умовно-позикові кошти), тоді в обчисленнях враховуються відсотки за депозитом від реінвестування прибутку, відсотки від залишкової вартості інвестицій, а також втрати від непогашення всієї суми зобов'язань $Z_{заг.}$.

Але ми говоримо, що в кожен момент часу є зобов'язання, які ми класифікуємо, і є загальна сума залишкової вартості. Чи можна в якийсь момент на короткий період часу погасити ті зобов'язання, штрафні санкції за якими перевищують ставку за депозитом, і потім повернути витрачені на погашення кошти в результаті перекриття негативного грошового потоку позитивним (утворюється в результаті вкладення тих УПК на депозит, по яким ставка за депозитом перевищує відсоток обслуговування боргу)? Отже, коригується залишкова сума інвестицій на величину коштів, витрачених на погашення зобов'язань.

Таким чином, на рис. 2 наведений алгоритм розрахунку ефективності вкладання власних коштів як на депозит, так і при реалізації інвестиційного проекту, фінансування якого здійснюється за рахунок так званих умовно-власних коштів.

Запропоновано методичний підхід до коригування суми власних коштів шляхом зменшення їх величини на суму поточних зобов'язань, що мають відсоткову ставку більшу, ніж ставка по депозиту. Приріст капіталу при відмові від реалізації інвестиційного проекту з вкладенням скоригованої суми власних коштів на депозит, розраховується за формулою:

$$ПК_{ден.} = \sum_{t=1}^{TД} BK^t \cdot (1 + q_{ден.})^{TД-t}, \quad (2)$$

де $ПК_{ден.}$ – дохід від використання скоригованої суми умовно вкладених власних коштів на депозит за період часу ($TД - t$), грн; BK^t – скоригована сума власних коштів, грн; $q_{ден.}$ – депозитна ставка, %; t – рік реалізації проекту ($t = 1, 2, 3, \dots, TД$); $TД$ – життєвий цикл проекту, років.

Ураховано, що за умови реалізації безальтернативного інвестиційного проекту, у кожному році його впровадження визначається тимчасово не задіяна залишкова сума інвестицій, яку аналогічно запропоновано коригувати на суму непогашених поточних зобов'язань підприємства.

При порівнянні приросту капіталу при впровадженні безальтернативного інвестиційного проекту, фінансованого за власні кошти підприємства, з приростом капіталу при відмові від його реалізації з вкладенням цих коштів на депозит, робиться висновок доцільності про впровадження безальтернативного інвестиційного проекту.

Як свідчать отримані результати розрахунків, враховуючи фінансовий стан підприємства, наявність у нього зобов'язань на певну дату, за несплату яких нараховуються додаткові відсотки у вигляді штрафних санкцій, – отримуємо достовірну інформацію стосовно ефективності використання грошових коштів як у якості депозитного вкладу, так і впровадження інвестиційного проекту.

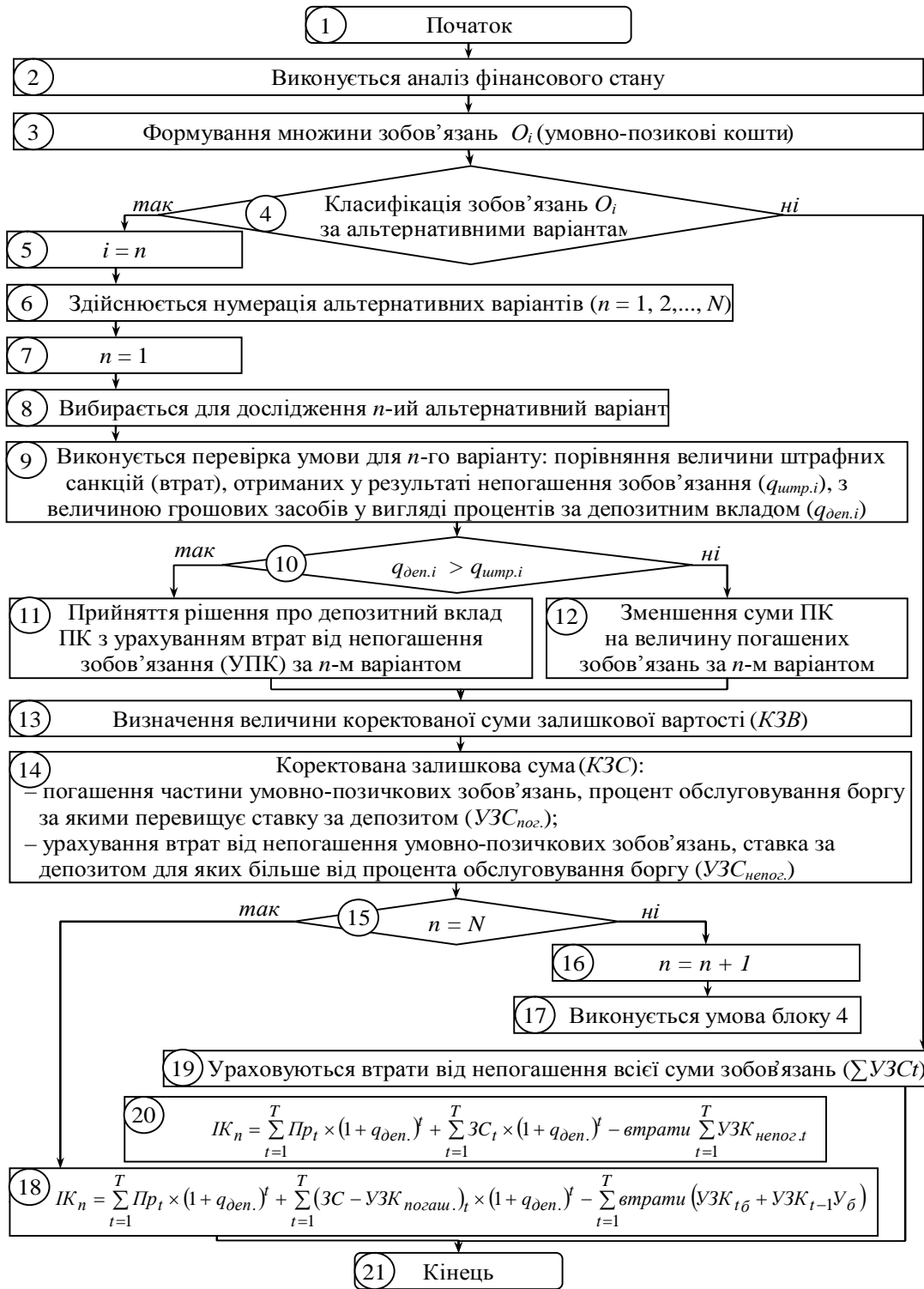

Рис. 2. Блок-схема алгоритму оцінки інвестиційного проекту

Установлено, що при оцінці ефективності вкладання власних коштів в оновлення, модернізацію, капітальне будівництво кар'єру як одного з напрямків спрямування основних інвестицій за проектом підтримки виробництва на ПАТ "Інгулецький ГЗК" 2011–2020 рр. доцільно визначати альтернативність прибутковості даного варіанта інвестування порівняно з депозитним вкладом наявних коштів. На основі урахування відсоткових зобов'язань гірничо-збагачувального комбінату в попередніх періодах і на базі алгоритму прийняття рішень щодо обрання оптимального варіанта використання власних коштів підприємства встановлено відхилення в результатах розрахунків показника приросту капіталу за інвестиціями методом прямого рахунку.

Виявлено, що при оцінці інвестиційного проекту капітального будівництва кар'єру на ПАТ "Інгулецький ГЗК" протягом 2011–2020 рр. за загальноприйнятою методикою, наявне завищення приросту капіталу при

відмові від реалізації інвестиційного проекту на 123,13 млн грн. Однак ефект, отриманий у результаті порівняння приросту капіталу при впровадженні інвестиційного проекту з приростом капіталу при відмові від його реалізації, за запропонованою методикою на 79,22 млн грн більше, ніж за загальноприйнятною. Це лише підтверджує висновок про доцільність реалізації інвестиційного проекту.

Більш складним є оцінювання ефективності інвестицій у випадку, коли крім умовно-власних і умовно-позикових коштів для здійснення інвестиційного проекту залучаються позикові кошти. Формула розрахунку ефективності інвестиційного проекту з залученням позикового капіталу корегується на суму обслуговування боргу й повернення основної його частини згідно з графіком погашення кредиту.

Існують позики, пов'язані з інвестиційним проектом. Тоді сума обслуговування боргу (процент) відноситься на зменшення отриманого прибутку від реалізації інвестиційного проекту. В одному випадку може бути залишкова сума коштів (залишкова вартість) – ще не використані суми інвестицій; в іншому – якщо для фінансування проекту залучаються займи, тоді інвестується вся сума коштів, і залишкової вартості немає. Однак, слід урахувати, що залишкова вартість може бути “напрацьована”, тобто спочатку залишкової суми інвестицій може й не бути, але в процесі господарської діяльності в підприємства можуть з'явитись грошові кошти, не пов'язані з цим інвестиційним проектом і використані в якості джерела фінансування (власні інвестиції). Наявна сума обслуговування боргу й основна частина кредиторської заборгованості погашаються як із прибутку, так і з отриманого в ході функціонування підприємства додаткового капіталу – власних інвестицій.

Висновки. У результаті дослідження розв'язано важливе завдання теоретичного обґрунтування, розробки і впровадження більш точних методів оцінки ефективності окремих управлінських рішень і діяльності підприємств в цілому з оцінкою їх фактичного фінансового стану, що надало змогу сформулювати такі висновки:

1. Установлено у ході дослідження та аналізу існуючих класифікацій інвестицій, що вони в основному характеризуються неусталеністю підходів до оцінки їхньої ефективності. Запропоновано диференціювати інвестиційні проекти залежно від їхніх класифікаційних ознак і відповідно специфічних методів їхньої оцінки.

2. Виокремлено інвестиційні проекти в об'єкти, пов'язані з корінним переозброєнням, та інвестиції в окремі машини й обладнання

3. Обґрунтовано, що оцінку безальтернативних інвестицій доцільно здійснювати прямим методом розрахунку з урахуванням фінансового стану підприємства, аналізуючи вплив його заборгованості за відсотковим зобов'язанням на величину інвестиційних ресурсів.

Література

1. Нусинов В. Я. Оценка эффективности инвестиций на базе имитационного моделирования денежных потоков предприятия-инвестора / В. Я. Нусинов // Придніпровський науковий вісник. Економіка. – 1998. – № 10 (77). – Ч. 2. – С. 67–75.

2. Нусінова О. В. Види фінансової неплатоспроможності підприємства в сучасних умовах / О. В. Нусінова // Друга міжнар. наук.-практ. конф. “Теорія перебудови економіки” (25–27 жовт. 2001). – С. 22–23.

3. Нусінова О. В. Особливості використання коштів підприємства у цілях інвестування з урахуванням його фінансового стану / О. В. Нусінова, В. С. Адамовська // Зб. наук. пр. Черкас. держ. технолог. ун-ту. Серія “Економічні науки”. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – Ч. 1. – Т. 1. – С. 78–81.

4. Нусинов В. Я. Методы оценки экономической эффективности инвестиционных проектов с учетом альтернативного вложения / В. Я. Нусинов, В. С. Адамовская // Майбутнє-аудит : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 4.12.2009 р. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – С. 50–51.

5. Нусинов В. Я. Особенности использования денежных средств предприятия в целях инвестирования с учетом оценки его финансового состояния / В. Я. Нусинов, В. С. Адамовская // Теорія і практика сучасної економіки : матеріали XI міжнар. наук.-практ. конф., 6–8.10.2010 р. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – С. 116–118.

6. Баранов А. Л. Методы повышения экономической эффективности инвестиционных проектов на промышленных предприятиях. – СПб., 2007. – 163 с.

УДК 330.43:631.152.2

О. М. РИБАК, А. В. КУЦ
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Розглянуто та оцінено стан залучення інвестицій та розвиток інноваційної політики в сільськогосподарських підприємствах України. Запропоновано модель вдосконалення інноваційно-інвестиційної діяльності українських підприємств у галузі сільського господарства.

Considered and evaluated the status of investment and development of innovation policy in the agricultural enterprises of Ukraine. A model to improve innovation and investment activities of Ukrainian enterprises in agriculture.

Ключові слова: інновації, інвестиції, інвестиції в основний капітал, сільське господарство.